

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АПТЕК”
(для спеціалістів)**

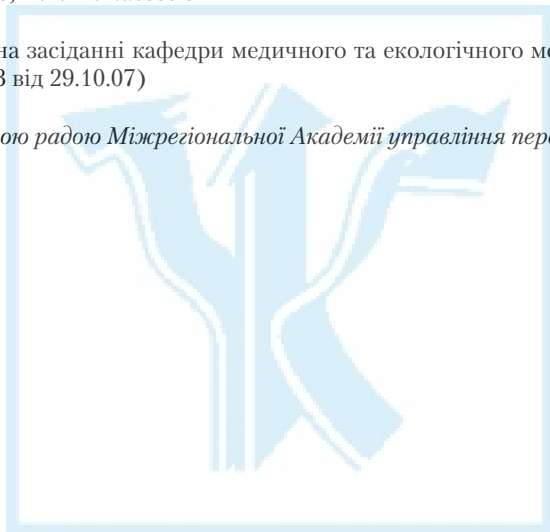
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентами кафедри медичного та екологічного менеджменту
Л. В. Лазоренко, Н. І. Фетисовою

Затверджено на засіданні кафедри медичного та екологічного менеджменту
(протокол № 3 від 29.10.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Лазоренко Л. В., Фетисова Н. І. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Організація роботи аптек” (для спеціалістів). — К.: МАУП, 2008. — 36 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, методичні вказівки для самостійної роботи, вказівки до виконання контрольної роботи, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації з дисципліни “Організація роботи аптек” розроблена для студентів, які навчаються за спеціальністю “Менеджмент організацій”, професійне спрямування “Медичний та фармацевтичний менеджмент”.

Мета курсу: формування сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі управління закладами охорони здоров'я. Формування умінь щодо розроблення та здійснення планування роботи закладів у галузі охорони здоров'я, прийняття адекватних рішень під час створення та використання операційних підсистем у галузі охорони здоров'я.

Завданнями навчальної дисципліни “Організація роботи аптек” є теоретична підготовка студентів з питань:

- організаційних засад лікарського забезпечення населення і лікувально-профілактичних закладів;
 - базових принципів організації роботи аптек;
 - організації роботи аптеки з товарними запасами;
 - організації безрецептурного та рецептурного відпуску лікарських засобів з аптек;
 - специфіки організації, ліцензування та акредитації фармацевтичних закладів;
 - організації роботи спеціалізованих аптек;
 - організації внутрішньоаптечного контролю якості ліків;
- а також набуття практичних навичок та вмінь:
- складання документів до ліцензування та акредитації фармацевтичних закладів;
 - відпуску ліків в аптеках;
 - роботи з рецептами.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисциплін
“ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АПТЕК”

№ пор.	Назва змістового модуля та теми
	Змістовий модуль I. Загальні засади роботи аптек
1	Медикаментозне забезпечення населення і медичних закладів
2	Базові принципи організації роботи аптек
3	Організація роботи аптеки з товарними запасами
4	Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів з аптек
5	Особливості прийому рецептів та відпуску за ними отруйних, сильнодіючих ліків, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів
6	Визначення вартості ліків індивідуального виготовлення
7	Організація безоплатного і пільгового відпуску лікарських засобів
8	Організація роботи спеціалізованих аптек
Всього годин: 54	

Міжпредметні зв'язки:

Структурно-логічна схема спеціалізації передбачає вивчення навчальної дисципліни “Організація роботи аптек” після опанування студентами знань з курсу “Основи менеджменту” та передує вивченню інших профільюючих навчальних дисциплін, таких як “Організаційно-правові засади менеджменту охорони здоров'я”, “Економіка і фінансування охорони здоров'я”, “Страхова медицина”, “Підприємництво в охороні здоров'я”, “Облік і звітність в охороні здоров'я”, “Медичний та фармацевтичний менеджмент”.

Рекомендації для самостійної роботи розроблені для студентів денної та заочної форми навчання та поєднують у собі робочу програму курсу, завдання та рекомендації до виконання самостійної роботи.

Основною метою самостійної роботи студентів є закріплення теоретичних знань та набуття студентами навичок аналізу і синтезу організаційно-управлінської інформації з метою прийняття ефективних управлінських рішень у сфері організації роботи аптек.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

I. Успішність опанування знаннями з дисципліни “Організація роботи аптек” значною мірою залежить від організації самостійної роботи. Ґрунтовне засвоєння програмного матеріалу потребує опрацювання кількох літературних джерел, наведених у списку рекомендованої літератури. Для здійснення самостійної роботи студентам рекомендується ознайомитись з нормативно-правовою базою та навчально-методичною літературою, перелік якої наведено в списку рекомендованої літератури, а також публікаціями періодичних видань, зокрема: “Аптека Галицька”, щотижневик “Аптека”, “Вісник фармації”, “Ліки України”, “Охорона здоров'я України”, “Офіційний вісник України”, “Провизор”, “Российские аптеки”, “Фармацевтичний журнал”, щотижневик “Фармацевтическое обозрение”, “Юридичні аспекти фармації”.

Рекомендовану літературу необхідно вивчати систематично, згідно із списком і в такій послідовності:

- а) ознайомитись за навчальною програмою із змістом кожної теми;
- б) засвоїти навчальний матеріал, що стосується конкретної теми;
- в) дати відповідь на питання для самостійної роботи студентів з кожної теми;
- г) дати відповідь на контрольні питання до відповідної теми;
- д) виписати всі незрозумілі питання для розгляду їх на консультації.

Завдання самостійної роботи передбачають індивідуальне розв'язання розрахунково-аналітичних задач та конкретних практичних ситуацій.

II. За кожною з тем курсу дисципліни “Організація роботи аптек” студент повинен виконати наступні завдання:

Змістовий модуль I. Загальні засади роботи аптек

Тема 1. Медикаментозне забезпечення населення і медичних закладів

Питання для обговорення:

1. Державне регулювання забезпечення лікарськими засобами.
2. Особливості оптової реалізації лікарських засобів.
3. Завдання та функції аптечних складів (баз).

Ситуаційне завдання

На аптечний склад надійшли такі лікарські засоби:

1. Налаксону гідрохлорид розчин для ін'єкцій 0,04 % — 1,0 № 10
2. Натрію оксидбутират для ін'єкцій 20 % — 10,0 № 10
3. Натрію хлорид, кг
4. Парафін, кг
5. Прозерин розчин для ін'єкцій 0,05 % — 1,0 № 10
6. Римантазид таблетки 150 мг+100 мг № 10
7. Тальк, кг
8. Фентаніл розчин для ін'єкцій 0,005 % — 2,0 № 5
9. Фторотан розчин 50,0
10. Цинку сульфат, кг
11. Азоту закису балон 6 кг
12. Анальгін, кг
13. Білігност розчин для ін'єкцій 50 % — 20,0 № 10
14. Вода для ін'єкцій 10,0 № 10
15. Глина біла, кг
16. Дерматол, кг
17. Діазелам таблетки 2 кг № 10
18. Ефедрину гідрохлорид, кг
19. Йод кристалічний, кг
20. Канаміцин порошок для ін'єкцій 0,5 г у флаконах.

Вказати, для яких з них уповноважена особа аптечного складу повинна перевірити наявність сертифікату аналізу після обов'язкової лабораторної перевірки.

Методичні вказівки до виконання ситуаційного завдання

Для кожного лікарського засобу необхідно обґрунтувати обов'язковість проведення лабораторного контролю.

Результати опрацювання ситуаційного завдання необхідно звести у табл. 1.

Таблиця 1

Перелік ліків, які повинні супроводжуватися сертифікатом аналізу обов'язкової лабораторної перевірки

№ п/п	Назва лікарського засобу	Обґрунтування обов'язковості лабораторного контролю
1		
2		

Література [1; 2; 3; 10; 15; 22]

Тема 2. Базові принципи організації роботи аптек

Питання для обговорення

1. Завдання та функції аптек.
2. Класифікація аптек.
3. Організаційні вимоги до діяльності аптек.
4. Порядок відкриття і діяльності відокремлених структурних підрозділів аптеки.

Ситуаційне завдання

Оцінити масштаби розвитку аптечної мережі N-регіону. При цьому врахувати, що в регіоні функціонують:

1. Колективне підприємство фірма “Карі-Фарм”, у підпорядкуванні якого — аптека з трьома аптечними пунктами.
2. Міжлікарняна аптека № 111 з трьома аптечними кіосками.
3. Приватна аптека “Домашня аптека” з двома аптечними пунктами і дев'ятьма аптечними кіосками.
4. Центральна районна аптека № 8 з п'ятьма підпорядкованими сільськими аптеками.
5. ТзОВ “Центрфармація”, у підпорядкуванні якого — дві аптеки, п'ять аптечних пунктів і дев'ять аптечних кіосків.
6. Дочірнє підприємство “Аптека № 37” з підпорядкованими йому аптекою, аптечним пунктом і аптечним кіоском.
7. ТзОВ “Пріма-фарма” з двома аптеками і двома аптечними пунктами.

8. Аптека ТзОВ “Живиця” з чотирма аптечними кіосками.
9. ПП “Аптека завтрашнього дня” з двома аптечними кіосками.
10. Фармацевтична фірма “Явір” з трьома аптеками, п'ятьма аптечними пунктами і п'ятьма аптечними кіосками.

Методичні вказівки до виконання ситуаційного завдання

Для порівняльної характеристики аптечних мереж слід використати показник масштабу їх розвитку, який визначається за формулою:

$$W \text{ С. п.} = (q_c - 1) + 0,75 * q_s + 0,5 * q_k,$$

де $W \text{ С. п.}$ — показник масштабу розвитку аптечної мережі; q_c — кількість аптек; q_s — кількість аптечних пунктів; q_k — кількість аптечних кіосків; 1; 0,75; 0,5 — вага кожного учасника мережі.

Результати звести у табл. 2 та зробити висновки.

Таблиця 2

Оцінка масштабів розвитку мережі N-регіону

№ п/п	Назва фірми	Кількість			Показник масштабу розвитку, $W \text{ С. п.}$	Ранг
		аптек, q_c	аптечних			
			пунктів, q_s	кіосків q_k		
1						
2						

Література [1; 2; 3; 5; 6; 10; 15; 22]

Тема 3. Організація роботи аптеки з товарними запасами

Питання для обговорення

1. Визначення поточної потреби в лікарських засобах.
2. Критерії вибору постачальника.
3. Можливі форми оплати товару.
4. Особливості визначення залишкового терміну придатності лікарських засобів.

Розрахункова задача

Визначити кількісний обсяг замовлення на необхідні лікарські засоби за умови, що раз на п'ять днів здійснюється перевірка запасів, два дні витрачається на пошук постачальників, оформлення замов-

лення та отримання ліків, резервний запас становить середню норму продажу конкретного препарату за день.

Результати звести у табл. 3

Таблиця 3

Розрахунок кількісного обсягу замовлення ліків

№ п/п	Назва лікарського засобу, форма випуску, доза	Прогнозований залишок	Середній продаж за день	Необхідна кількість
1	Глюкоза, кг	3	7	
2	Етамбутол, табл. 0,4 № 50	3	2	
3	Етіотраст для ін'єкцій, р-н д/ін. 3 мл ампл., № 10	9	6	
4	Колдфлю, табл. № 4	0	10	
5	Пілокарпіну гідрохлорид, кр. оч. 1 % фл. 10 мл	1	10	
6	Продейн 30, табл. № 100	1	1	
7	Реліф, суп., № 12	1	2	
8	Тазепам, табл. 10 мг, № 50	1	3	
9	Трава череди, пачка 50 г	4	3	
10	Фосфалюгель, гель пакет 16 г, № 20	1	5	

Методичні вказівки до виконання розрахункової задачі

Для встановлення кількісного обсягу замовлення слід скористатися наступною формулою:

$$КОЗ = (ППТЗ + ПОЗ) * СДНП + РЗ - З,$$

де КОЗ – кількісний обсяг замовлення необхідного препарату; ППТЗ – періодичність перевірки товарних запасів в аптеці (у нашому прикладі – один раз на п'ять днів); ПОЗ – період отримання замовлення (у нашому прикладі – два дні); СДНП – середньоденний норматив продажу лікарських засобів; РЗ – резервний запас лікарських засобів (у нашому прикладі він становить середню норму продажу конкретного препарату за день); З – прогнозований обсяг продажу.

Література [1; 2; 4; 5; 23]

Тема 4. Організація безрецептурного відпуску лікарських засобів з аптек

Питання для обговорення

1. Критерії віднесення лікарських засобів до безрецептурних ліків.
2. Порядок реклами лікарських засобів для населення в Україні.
3. Найпоширеніші безрецептурні лікарські засоби в Україні.
4. Основні принципи розміщення безрецептурних препаратів у залі обслуговування аптеки.
5. Європейський підхід до реклами безрецептурних засобів.

Вправи для самостійної підготовки

- 1) Концепція самолікування впливає з:
 - 1 – визнання _____
 - 2 – небажання _____
 - 3 – зростаючих _____
- 2) Основні правила самолікування:
 - 1 – лікувати відомі хвороби;
 - 2 – використовувати _____
 - 3 – використовувати _____
 - 4 – _____
 - 5 – уважно читати _____
 - 6 – суворо дотримуватись _____
- 3) Підберіть правильні відповіді:

Підхід до реклами

Наявність заборони стосовно

1 – вітчизняний:	а) сценок із життя;
2 – європейський.	б) залучення людей у білих халатах;
	в) порівняння з аналогами;
	г) гарантованості лікувального ефекту;
	д) докладної демонстрації історії хвороби.

- 4) Назвіть основні джерела інформації про безрецептурні препарати:
 - 1 – ...
 - 2 – ...
- 5) Як найкраще використовувати “мертві” зони залу обслуговування:
 - 1 – розмістити найходовіші безрецептурні препарати;

- 2 — розмістити неходові безрецептурні препарати;
- 3 — розмістити інформаційний куток.

6) Здійснюючи фармацевтичну опіку в аптеці при відпуску безрецептурних препаратів, фармацевтичний фахівець бере на себе відповідальність за:

- 1 — діагностику _____
- 2 — індивідуальний підхід _____
- 3 — ефективність _____
- 4 — безпеку _____
- 5 — оптимальний _____
- 6 — кінцевий _____

7) При відпуску безрецептурного препарату фармацевтичному фахівцю достатньо надати об'єктивну інформацію про ліки і передавати її в доступній для пацієнта формі, оскільки самолікування здійснюється без участі людей з фаховою приналежністю до лікування:

- а) перше твердження правильне, а друге ні;
- б) друге твердження правильне, а перше ні;
- в) обидва твердження правильні, між ними є зв'язок;
- г) обидва твердження правильні, між ними немає зв'язку;
- д) обидва твердження неправильні.

8) Підберіть правильні відповіді для рекомендацій щодо безрецептурного препарату:

Зміст інформації

Чого вона стосується

- 1 — яка максимальна разова і добова доза;
 - 2 — які негаразди можуть з'явитися;
 - 3 — які симптоми хвороби зникнуть, а які ні;
 - 4 — що необхідно робити з залишками препарату.
- а) дії лікарського засобу;
 - б) побічних ефектів;
 - в) умов раціонального прийому;
 - г) попереджень.
- 9) Як фармацевтичний фахівець повинен проконтролювати засвоєння пацієнтом наданої інформації:
- а) запитати _____
 - б) попросити _____
 - в) дізнатися _____

10) Контрольно-консультаційна функція аптечного фахівця при безрецептурному відпуску полягає:

- 1 – у принциповій _____
- 2 – профілактиці _____
- 3 – у вказівці _____
- 4 – обмеженні _____

Методичні вказівки до виконання вправи для самостійної підготовки

Для виконання вправи необхідно повторити теоретичний матеріал. Для виконання вправи № 3, 8 необхідно для елемента, зазначеного в першій колонці, підібрати правильну відповідь (їх декілька) з другої колонки. Виконання вправи № 1, 2, 4, 6, 9, 10 потребує продовження наведеного речення. Виконання вправи № 5, 7 потребує здійснення вибору правильного варіанта відповіді із запропонованих нижче.

Ситуаційне завдання

В аптеку надійшли лікарські засоби згідно з переліком, представленим у табл. 4. На основі аналізу цього переліку:

1. Відібрати ліки, що підлягають відпуску з аптеки без рецепта лікаря.
2. Здійснити розміщення одержаних ліків безрецептурного відпуску у залі обслуговування аптек, врахувавши, що конструкція вітрин уможливорює підтримання температури в межах 15–25°C.

Таблиця 4

Перелік лікарських засобів, що надійшли в аптеки

№ п/п	Назва лікарського засобу	№ п/п	Назва лікарського засобу
1	2	3	4
1	Аналгін таблетки 0,5 № 10	36	Збір заспокійливий № 2 – 75,0
2	Арбвал розчин 25,0	37	Ізоніазид таблетки 0,1 № 100
3	Аспаркам таблетки № 10	38	Індометацин мазь 10 % – 40,0
4	Аспірин кардіо таблетки 100 мг № 20	39	Календодерм крем 50,0
5	Атенолол таблетки 0,05 № 10	40	Карбоцистеїн капсули 375 мг № 32
6	АЦЦ 100 таблетки шипучі 100,0 № 20	41	Клеол клей 50,0
7	Бензилбензоат емульсія 20 % – 50,0	42	Клофелін таблетки 0,15 № 50

Закінчення табл. 4

1	2	3	4
8	Бензилпеніциліну натрієва сіль 500 000 ОД	43	Коринфар таблетки 10 мг № 30
9	Бесалол таблетки № 6	44	Краплі ехінацеї др. Тайсс 50,0
10	Біфідумбактерин у порошок № 30	45	Лінімент синтоміцину 5 %-25,0
11	Брильянтовий зелений розчин спиртовий 1 %-10,0	46	Логест драже № 21
12	Бромгексин сироп 100,0	47	Манакс таблетки 90 мг № 30
13	Валідол таблетки по 0,06 № 6	48	Медихронал-Дарниця гранули 28,5
14	Верал гель 1 % – 55,0	49	Морфілонг розчин для ін'єкцій 2,0 № 5
15	Верапамілу гідрохлорид таблетки 0,04 № 10	50	Ніфедипін капсули 0,01 № 50
16	Верошпірон капсули 50 мг № 30	51	Новінет таблетки № 21
17	Візин краплі очні 15,0	52	НОК крем-шампунь 50,0
18	Вода для ін'єкцій 2,0 № 10	53	Ноотропіл капсули 400 мг № 60
19	Вольгарен рапід таблетки 25 мг № 30	54	Олія анісова 10 мл
20	Вугілля активоване таблетки 0,25 № 10	55	Омепразол капсули 0,02 № 30
21	Галоперидол таблетки 5 мг № 50	56	Пентоксифілін таблетки 0,1 № 20
22	Гентаміцин мазь 0,1 % – 15,0	57	Реланіум таблетки 5 мг № 20
23	Гентос краплі внутрішні 50,0	58	Риб'ячий жир капсули 500 мг № 100
24	Гідрохлортіазид таблетки 0,025 № 20	59	Свічки з екстрактом красавки 0,015 № 5
25	Гірчичники № 10	60	Сибазон таблетки 0,005 № 20
26	Глібенкламід таблетки 0,005 № 50	61	Супрастин таблетки 25 мг № 20
27	Дексалон краплі очні 10,0	62	Тазепам таблетки 10 мг № 10
28	Димексид 100,0	63	Тамоксифен таблетки 10мг № 30
29	Димедрол таблетки 0,5 № 10	64	Тризистон драже № 21
30	Діазепам таблетки 5 мг № 10	65	Ульгастран таблетки 1,0X510
31	Діане-35 драже № 21	66	Фенібут таблетки 0,25 № 20
32	Доксицикліну гідрохлорид капсули 0,1 № 10	67	Фенотек капсули № 20x10
33	Ескузан краплі 20,0	68	Фітолізин паста 500,0
34	Етамбутол таблетки 0,2 № 50	69	Центрум сільвер таблетки № 25
35	Ефералган сироп 3 % – 50,0	70	Цефалексин таблетки 0,25 № 20

Методичні вказівки до виконання ситуаційного завдання

Для добору безрецептурних препаратів слід скористатися переліком лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек, аптечних пунктів та аптечних кіосків.

На вітринах і полицях залу обслуговування аптеки розміщення безрецептурних лікарських засобів здійснюється за такими принципами:

- відповідно до фармакологічних груп;
- залежно від способу застосування;
- з використанням написів на полицях чи вітринах для ліків однотипної дії;
- пропорційно споживацькому попиту;
- на рівні пояса і очей покупця;
- менш ходові розташовуються з більш ходовими;
- використовувати асиметричність при розміщення препаратів;
- не використовувати “мертві” зони залу обслуговування.

Відповідь на перше завдання слід оформити у вигляді табл. 5.

Таблиця 5

№ п/п	Назва безрецептурного препарату	№ п/п	Назва безрецептурного препарату
1			
2			

Для підготовки відповіді на друге завдання слід скористатися табл. 6.

Таблиця 6

Групи ліків за місцем розміщення	Холодильник:		
	Вітрини		
	горизонтальна	вертикальна	пристінна
A. Засоби, що впливають на травну систему і метаболізм	N. Засоби, що діють на нервову систему	D. Дерматологічні засоби	
B. Засоби, що впливають на систему крові та гемопоєз	S. Засоби, що діють на органи чуття	L. Антинеопластичні та імуномодифікуючі засоби	
C. Засоби, що впливають на серцево-судинну систему	R. Засоби, що діють на респіраторну систему	P. Протипаразитні засоби, інсектициди і репеленти	
G. Засоби, що впливають на сечостатеву систему та статеві гормони	V. Засоби, що впливають на опорно-руховий апарат	V. Різні засоби	

Література [1–4; 7–9; 11–14; 16–21; 24–27]

Тема 5. Особливості прийому рецептів та відпуску за ними отруйних, сильнодійчих лікарських засобів, наркотичних речовин і прекурсорів

Питання для обговорення

1. Загальні правила виписування рецептів.
2. Особливості виписування і відпуску отруйних лікарських засобів.
3. Особливості виписування і відпуску снодійних препаратів.
4. Виписування і відпуск транквілізаторів.

Вправи для самостійної підготовки

- 1) Фельдшери — завідувачі фельдшерсько-акушерськими пунктами, здоров'я пунктами, медпунктами мають право виписувати рецепти хворим на необхідні ліки, за винятком:
 - 1 —
 - 2 —
- 2) Вкажіть, які лікарські засоби забороняється відпускати з аптеки за рецептами ветеринарних лікувальних закладів:
 - 1 — квамател, табл.;
 - 2 — дермозолон, мазь;
 - 3 — гідрокортизон, мазь;
 - 4 — настоянка валеріани;
 - 5 — галантаміну гідробромід, амп.;
 - 6 — ампіокс, табл.
- 3) Вкажіть, на які лікарські засоби разом з іншими лікарськими речовинами дозволяється виписувати рецепти для хворих із тяжкими хронічними захворюваннями на рецептурному бланку форми № 2 на курс лікування до одного місяця:
 - 1 — барбітал;
 - 2 — етамінал-натрій;
 - 3 — етилморфіну гідрохлорид;
 - 4 — ефедрину гідрохлорид;
 - 5 — кодеїн;
 - 6 — фенобарбітал.
- 4) Рецепт на розчин морфіну гідрохлориду 1 % — 1,0 в ампулах амбулаторному хворому на руки не повертається, оскільки даний препарат перебуває на предметно-кількісному обліку і замість рецепта видається копія:
 - а) перше твердження правильне, а друге ні;

- б) друге твердження правильне, а перше ні;
 в) обидва твердження правильні, між ними є зв'язок;
 г) обидва твердження правильні, між ними немає зв'язку;
 д) обидва твердження неправильні.
- 5) Підберіть відповідні пари:

<i>Лікарський засіб</i>	<i>Гранично допустима норма відпуску</i>
1 – алнагон;	а) 10 табл.;
2 – естоцин;	б) 12 табл.;
3 – продеїн-30;	в) 20 табл.;
4 – фенобарбітал.	г) 50 табл.

- 6) В аптеку звернувся хворий з рецептом на очну мазь з пілокарпіну гідрохлориду, який був виписаним два місяці тому. Що повинен зробити аптечний фахівець?

- 1 – спровадити хворого для переоформлення рецепта;
 2 – зателефонувати лікареві;
 3 – відпустити лікарський засіб;
 4 – погасити рецепт штампом “Рецепт недійсний”;
 5 – відмовити у прийомі рецепта.
- 7) Підберіть відповідні пари:

<i>Лікарський засіб</i>	<i>Рецептурний бланк</i>
1 – спирт етиловий для інсулінотерапії;	а) форма № 1;
2 – каліпсол, розчин;	б) форма № 2;
3 – естоцин, табл.;	в) форма № 3;
4 – 5-НОК, драже.	г) амбулаторним хворим не відпускається.

- 8) Рецепти на анаболічні стероїди амбулаторному хворому не повертаються, оскільки є підставою для предметно-кількісного обліку:

- а) перше твердження правильне, а друге ні;
 б) друге твердження правильне, а перше ні;
 в) обидва твердження правильні, між ними є зв'язок;
 г) обидва твердження правильні, між ними немає зв'язку;
 д) обидва твердження неправильні.
- 9) У виробничу аптеку звернувся хворий з рецептом на порош-

ки, пропис якого містить кодеїну фосфату 0,015 г, натрію гідрокарбонату й глюкози по 0,25 г. Яку максимальну кількість порошків можна виготовити й відпустити з аптеки?

- а) 10 порошків;
- б) 11 порошків;
- в) 12 порошків;
- г) 13 порошків;
- д) 14 порошків.

10) Вкажіть для кожного лікарського засобу термін дії рецепта і термін його зберігання в аптеці:

<i>Лікарський засіб</i>	<i>Термін дії</i>	<i>Термін зберігання рецепта в аптеці</i>
1 – спирт етиловий;	а) 5 днів;	д) один місяць;
2 – настоянка заманихи;	б) 10 днів;	е) один рік;
3 – настоянка красавки	в) два місяці; г) один рік	є) три роки; ж) п'ять років; з) повертається хворому

11) В аптеку надійшов рецепт від хворого шизофренією, що містить фенобарбітал у таблетках. На яких рецептурних бланках він повинен бути виписаний?

- 1 – форма № 2 у двох екземплярах;
- 2 – форма № 3 + форма № 1;
- 3 – форма № 3 + форма № 2 в одному екземплярі;
- 4 – форма № 1 у двох екземплярах;
- 5 – форма № 3 + форма № 2 у двох екземплярах.

12) Підберіть правильні відповіді:

Група хворих

Наявність права

- 1 – діти інваліди віком до 16 років;
 - 2 – хворі мастопатією;
 - 3 – хворі туберкульозом;
 - 4 – інваліди I і II груп;
 - 5 – хворі міопатією.
- а) на безоплатний відпуск ліків;
 - б) на пільговий відпуск ліків;
 - в) відсутнє право на безоплатний і пільговий відпуск.

13) Рецепти на очні краплі та інші препарати з коротким терміном придатності можуть бути виписані окремим категоріям хворих, яким передбачений безкоштовний чи пільговий відпуск, одно-

моментно для проведення лікування протягом одного місяця, за винятком:

- 1 –
- 2 –
- 14) Вкажіть, на які лікарські засоби дозволяється виписувати рецепти хронічним хворим терміном дії в межах одного року:
 - 1 – очні краплі фізостигміну саліцилату 1 %- 10,0;
 - 2 – ефедрину гідрохлорид разом із іншими лікарськими засобами;
 - 3 – ретаболіл, амп.;
 - 4 – індометацин, табл.;
 - 5 – анальгін, табл.;
 - 6 – кодеїну фосфат в суміші з іншими лікарськими речовинами.
- 15) До аптеки звернувся відвідувач із проханням відпустити два флакони ефіру для наркозу без рецепта лікаря. Дії аптечного фахівця.
 - 1 – направити відвідувача у найближчу поліклініку для оформлення рецепта;
 - 2 – відпустити лікарський препарат;
 - 3 – відмовити у відпуску, обґрунтувавши, що лікарський препарат амбулаторним хворим не відпускається;
 - 4 – відмовити у відпуску, обґрунтувавши, що на лікарський препарат потрібний рецепт, виписаний лікарем-анестезіологом;
 - 5 – відпустити, якщо лікарський засіб необхідний відвідувачу аптеки для проведення відволікаючої терапії (за допомогою медичних банок).

Методичні вказівки до виконання вправи для самостійної підготовки

Для виконання вправи необхідно повторити теоретичний матеріал. Для виконання вправи № 5, 7, 10, 12 необхідно для елемента зазначеного в першій колонці підібрати правильну відповідь (їх декілька) з другої колонки. Виконання вправи № 1, 13 потребує продовження наведеного речення. Виконання вправи № 2, 3, 4, 6, 9, 11, 14, 15 потребує здійснення вибору правильного варіанта відповіді із запропонованих нижче.

Ситуаційне завдання

Провести аналіз правил виписування рецептів на готові, отруйні, сильнодіючі та інші лікарські засоби, які надійшли в аптеку.

Лікарські засоби, що надійшли в аптеку

№ п/п	Назва лікарського засобу	Роздрібна ціна	Список	Група за АТХ класифікаційною системою
1	Амітриптилін, табл. 0,025 № 25	2,81	Б	антидепресант
2	Доксорубіцин пор. ліоф. д/ін. 0,01 № 1	20,72	А	протипухлинний антибіотик
3	Імован, табл. 7,5 мг № 20	30,75	Б	сподійний та седативний засіб
4	Ністатин, табл. 250000 ОД № 10	2,70	Б	антибіотик
5	Ноотропіл, капл. 400 мг № 60	13,46	Б	ноотропний засіб
6	Піразинамід, табл. 0,05 № 100	35,30	В	протитуберкульозний засіб
7	Платифіліну гідротартрат, р-н д/ін. 0,2 %- 1,0 № 10	3,43	А	антихолінергічний засіб
8	Спамілан, табл. 5 мг № 30	27,35	Б	анксіолітик (транквілізатор)
9	Спирт етиловий, фл. 70 %- 100,0 № 1	1,28	В	антисептик
10	Фторокорт, мазь 0,1 %-15,0	7,12	В	кортикостероїд для застосування в дерматології

При цьому вказати форму рецептурного бланка, необхідні додаткові реквізити, норму відпуску, термін дії та зберігання рецепта в аптеці.

Методичні вказівки до виконання ситуаційного завдання

Для виконання завдання необхідно скористатися Правилами виписування рецептів та правилами відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек, а також табл. 8.

Таблиця 8

Порядок виписування рецептів на готові лікарські засоби

№ п/п	Зміст рецептурного пропису	Форма бланка	Додаткові реквізити	Термін	
				дії рецепта	зберігання в аптеці
1					
2					
3					

Література [1; 2; 3; 4]

Тема 6. Визначення вартості ліків індивідуального виготовлення

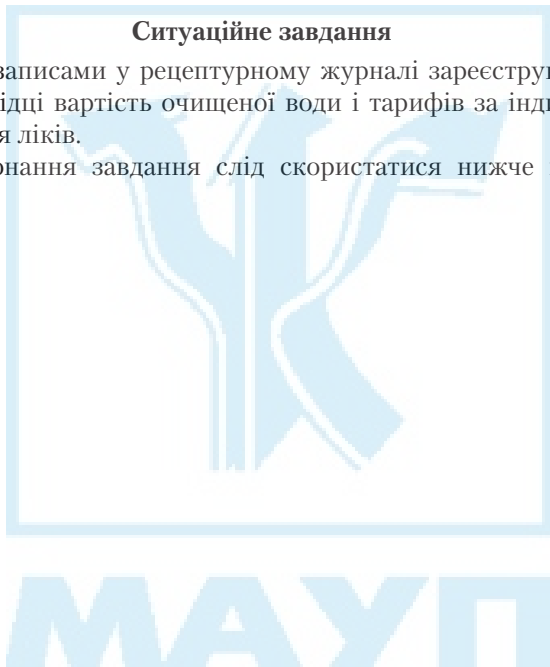
Питання для обговорення

1. Таксування рідин для зовнішнього і внутрішнього застосування.
2. Таксування порошків, свічок, пілюль і мазей.
3. Таксування водних витяжок і спиртових розчинів.
4. Журнальний метод реєстрації рецептів.
5. Квитанційний метод реєстрації рецептів.

Ситуаційне завдання

Згідно з записами у рецептурному журналі зареєструвати у відповідній довідці вартість очищеної води і тарифів за індивідуальне виготовлення ліків.

Для виконання завдання слід скористатися нижче наведеним бланком.

ДОВІДКА

про дооцінку і уцінку

за _____ 20__ р.

Д О О Ц І Н К А

З лабораторних робіт _____

З фасувальних робіт _____

Тарифи за індивідуальне виготовлення _____

Тарифи за серійне виготовлення _____

Вартість очищеної води за індивідуальне виготовлення _____

Вартість очищеної води за серійне виготовлення _____

Вартість послуг, наданих населенню _____

У Ц І Н К А

З лабораторних робіт _____

З фасувальних робіт _____

З рецептурного журналу _____

Матеріально відповідальна особа _____

(підпис)

Бухгалтер _____

Література [1–4]

Тема 7. Організація безоплатного і пільгового відпуску лікарських засобів

Питання для обговорення

1. Категорії хворих, яким показано безоплатний і пільговий відпуск ліків.
2. Порядок виписування і відпуску ліків на безоплатних і пільгових засадах.
3. Особливості реєстрації безоплатних і пільгових рецептів.
4. Загальні правила виготовлення ліків.

Ситуаційне завдання

Документально оформити відпуск індивідуально виготовлених ліків у випадку втрати квитанції.

ЖУРНАЛ реєстрації відпуску ліків без квитанції

№ п/п	Дата	№ рецепта	Прізвище хворого	Лік. форма	Варієть	Адреса хворого	Підпис провізора	Примітка
1								
2								

Методичні вказівки до виконання ситуаційного завдання

Для виконання завдання необхідно скористатися журналом реєстрації відпуску ліків без квитанції.

Література [1–4]

Тема 8. Організація роботи спеціалізованих аптек

Питання для обговорення

1. Види спеціалізованих аптек.
2. Обов'язки фармацевта і провізора лікувально-профілактичного закладу.
3. Підготовка та використання фармацевтичних кадрів.

Вправи для самостійної підготовки

- 1) Підберіть правильні відповіді:

Вид спеціалізації

Аптеки

- 1 — специфіка контингенту хворих, що обслуговується; а) аптека дитячих лікарських форм; б) аптека гомеопатична;
- 2 — специфіка групи ліків, що реалізуються. в) аптека геріатрична; г) аптека лікарських рослин.

- 2) Аптека лікувально-профілактичного закладу може займатися роздрібною реалізацією ліків населенню, що не перебуває на стаціонарному лікуванні, оскільки її утримування здійснюється за рахунок бюджетних коштів.

а) перше твердження правильне, а друге ні;

- б) друге твердження правильне, а перше ні;
 - в) обидва твердження правильні, між ними є зв'язок;
 - г) обидва твердження правильні, між ними немає зв'язку;
 - д) обидва твердження неправильні.
- 3) Для отримання лікувально-профілактичним закладом наркотичних лікарських засобів у його замовленні повинні бути вказані:
1. _____
 2. _____
- 4) До підготовчих робіт виробничого процесу серійного виготовлення розчинів для ін'єкцій належать такі операції:
1. _____
 2. _____
- 5) Стерилізація розчинів для ін'єкцій повинна здійснюватися не пізніше п'яти годин після виготовлення, оскільки повторна стерилізація не допускається:
- а) перше твердження правильне, а друге ні;
 - б) друге твердження правильне, а перше ні;
 - в) обидва твердження правильні, між ними є зв'язок;
 - г) обидва твердження правильні, між ними немає зв'язку;
 - д) обидва твердження неправильні.
- 6) Розчини для ін'єкцій вважаються забракованими при:
- 1 – невідповідності їх фізико-хімічним показникам;
 - 2 – _____.
- 7) Підберіть правильні відповіді:

<i>Вид аптечних заготовок</i>	<i>Використання</i>
1 – концентровані розчини;	а) самостійно після розведення
2 – напівфабрикати;	або у суміші з іншими
3 – внутрішньоаптечні заготовки.	інгредієнтами;
	б) відпускається з аптеки як
	готовий лікарський засіб;
	в) самостійно після
	розфасування або у суміші з
	іншими інгредієнтами.

8) Для стерилізаторів трубопроводів з полімерних матеріалів і скла використовують обробку:

- 1 – гарячим підкисленим 1 % розчином калію перманганату;
- 2 – гострою парою;
- 3 – розчином “Дезоксону-1”;

- 4 – 3 % розчином перекису водню;
5 – 6 % розчином перекису водню.
- 9) При роботі в асептичному блоці писати можна тільки _____
ручкою, яку ___ разів за зміну слід протирати _____.
- 10) Запаси отруйних лікарських засобів у відділеннях і кабінетах
лікувально-профілактичного закладу не повинні перевищувати:
1 – однодобової потреби;
2 – трьохдобової потреби;
3 – п'ятидобової потреби;
4 – десятидобової потреби;
5 – місячної потреби.
- 11) Норматив запасу рецептурних бланків форми № 2 для медич-
них працівників не повинен перевищувати:
1 – п'ятидобової потреби;
2 – тижневої потреби;
3 – двотижневої потреби;
4 – місячної потреби;
5 – двомісячної потреби.
- 12) Назвіть лікарські засоби, які підлягають предметно-кількісно-
му обліку в аптеці лікувально-профілактичного закладу:
1 – атропіну сульфат;
2 – анальгін;
3 – ртуті дихлорид;
4 – барбітал;
5 – фенамін.

Методичні вказівки до виконання вправи для самостійної підготовки

Для виконання вправи треба повторити теоретичний матеріал. Для виконання вправи № 1, 7 необхідно для елемента зазначеного в першій колонці підібрати правильну відповідь (їх декілька) з другої колонки. Виконання вправи № 3, 4, 6, 9 потребує продовження наведеного речення. Виконання вправи № 2, 5, 8, 10, 11, 12 потребує здійснення вибору правильного варіанта відповіді із запропонованих нижче.

Розрахункова задача

Визначити кількісний обсяг замовлення для спирту етилового за умови, що аптека обслуговує такі структурні підрозділи лікувально-

профілактичного закладу: терапевтичне (150 ліжок) і загальне хірургічне (25 ліжок) відділення та терапевтичний кабінет (15 тис. відвідувань на рік).

Таблиця 9

Кількісний обсяг замовлення для спирту етилового

№ п/п	Назва відділення (кабінету)	Число ліжок (відвідувань)	Норматив споживання спирту	Обсяг замовлення	
				на рік	на квартал
1					
2					
3					
Разом					

Методичні вказівки до виконання розрахункової задачі

Спирт етиловий належить до лікарських засобів, споживання на яких нормоване на одне ліжко, тисячу поліклінічних відвідувань чи клінічно-діагностичних аналізів залежно від профілю ліжок і кабінетів та профілю лабораторного дослідження тощо.

Річну потребу в спирті етиловому визначають за формулою:

$$W = \sum Vi * Ni,$$

де V_i — кількість ліжок, поліклінічних відвідувань тощо певного профілю; N_i — норматив споживання спирту в рік залежно від профілю ліжок, поліклінічних кабінетів тощо.

Норматив споживання спирту: терапевтичне відділення — 1000 г на 1 ліжко; загальне хірургічне відділення — 5000 г на 1 ліжко; терапевтичний кабінет — 1000 г на 1000 відвідувань.

Література [1–4]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи — закріпити та поглибити теоретичні знання, набуті у процесі вивчення курсу “Організація роботи аптек”, сформувати вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень в організаціях.

Контрольна робота має бути виконана на прикладі конкретної аптеки за наступною структурою:

1. Вступна частина. Назва фармацевтичного закладу, його спеціалізація, організаційно-правова форма, вищий орган управління, місце знаходження, час і порядок утворення.

2. Внутрішні змінні аптечного закладу:

- стислий опис цілей, завдань, структури, технології, кадрів досліджуваного фармацевтичного закладу; схема взаємозв'язку внутрішніх змінних організації;
- сформулювати місію закладу;
- сформулювати основні цілі на майбутній рік;
- провести аналіз посадової інструкції або положення про структурний підрозділ (на власний вибір). Копію проаналізованого документа доцільно прикласти як додаток.

3. Зовнішнє середовище фармацевтичного закладу:

- описати зовнішнє середовище фармацевтичного закладу, розподілити за видами всі фактори прямої та непрямої дії;
- ілюстрація зв'язків закладу з зовнішнім середовищем: на прикладі вхідного або вихідного листа навести зв'язок із зовнішнім середовищем;
- перелік та характеристика основних конкурентів конкретного фармацевтичного закладу;
- аналіз державного регулювання діяльності конкретної аптеки: Закони України; накази Міністерства охорони здоров'я України та інших відомств, положення та інструкції; державні установи, які здійснюють регулювання статистичної звітності закладу охорони здоров'я.

4. Організаційна структура управління аптекою:

- визначте та спроектуйте організаційну структуру управління аптекою, в якій ви працюєте;
- проаналізуйте відповідність типу організаційної структури управління цілям і завданням закладу охорони здоров'я;
- наявність ієрархічних рівнів управління;
- які існують можливості щодо удосконалення організаційної структури управління аптекою.

5. Аналіз управління технологічними операціями в аптеці:

- характеристика технологій, які використовуються в аптеці;
- відповідність технологій, які використовує заклад, акредитаційним вимогам;
- рекомендації щодо удосконалення управління технологічним процесом закладу охорони здоров'я.

6. Організація та ведення діловодства в аптеці.

7. Аналіз управління персоналом закладу:

- скласти штатний розпис працівників аптеки;
- аналіз плинності кадрів за минулий рік (пояснення див. у рекомендаціях до виконання контрольної роботи);
- аналіз підвищення кваліфікації управлінських кадрів, провізорів та середнього фармацевтичного персоналу;
- рекомендації щодо удосконалення кадрової політики аптеки.

Відповіді до вправ для самостійної підготовки до теми № 4

- 1) 1 — ... відповідальності особи за своє здоров'я;
2 — ... звертатися до лікаря за незначних причин, які можна усунути самостійно;
3 — ... труднощів стосовно фінансування охорони здоров'я.
- 2) 2 — ... лише ті ліки, які добре відомі і перевірені;
3 — ... мінімум ліків;
4 — не нашкодити собі;
5 — ... інструкцію про застосування;
6 — ... правил приймання ліків.
- 3) 1 г, 2 б, в, г, д.
- 4) 1 — програми про здоров'я на телебаченні;
2 — рекламні блоки на телебаченні;
3 — спілкування із знайомими;
4 — медичні фахівці;
5 — аптечні фахівці;
6 — спілкування з рідними.
- 5) 3.
- 6) 1 — ... симптомів неважких захворювань;
2 — ... до призначення ліків (з урахуванням статі, віку, взаємодії з іншими ліками, їжею тощо);
3 — ... лікарської терапії;

- 4 — ... лікарської терапії;
 - 5 — ... фармакоекономічний вибір безрецептурного препарату;
 - 6 — ... результат лікарської терапії.
- 7) Б.
- 8) 1г, 2б, 3а, 4в.
- 9) а)... хворого, чи все йому зрозуміло;
б)... його повторити найважливішу інформацію;
в)... у хворого, чи є у нього ще якісь питання.
- 10) 1 —... і фаховій перевірці доцільності дій пацієнта;
2 —... застосування невідповідних показам ліків;
3 —... на умови раціонального застосування;
4 —... застосування окремих категорій ліків.

Відповіді до вправ для самостійної підготовки до теми № 5

- 1) 1 — отруйних, але крім тих, що промисловість випускає в терапевтичних дозах;
2 — наркотичних і психотропних засобів та прекурсорів списку № 1 у чистому вигляді або в суміші з індіферентними речовинами;
3 — циклодолу; клофеліну (очні краплі і ампули), дефедрину (таблетки), ефедрину гідрохлориду з димедролом (таблетки);
4 — анаболічних стероїдів.
- 1) 2, 3, 5.
2) 2, 6.
3) Д.
4) 1в, 2б, 3а, 4г.
5) 3.
6) 1б, 2г, 3в, 4а.
7) А.
8) Г.
9) 1 в е, 2 б д, 3 в з.
10) 3.
11) 1а, 2в, 3а, 4б, 5а.
12) 1 — наркотичних і психотропних лікарських засобів та прекурсорів списку № 1;
2 — анаболічних стероїдів;
3 — циклодолу, клофеліну в ампулах і очних краплях, дефедрину (таблетки), ефедрину гідрохлориду з димедролом (таблетки).

- 13) 1, 4, 5.
14) 3.

Відповіді до вправ для самостійної підготовки до теми № 8

- 1) 1а, 2б.
2) б.
3) 1 – номер історії хвороби;
2 – прізвище, ім'я та по батькові хворих, яким виписані наркотичні засоби за призначенням лікаря;
3 – найменування і дозування цих засобів;
4 – призначення цих засобів.
4) 1 – підготовка приміщень і обладнання;
2 – підготовка персоналу;
3 – підготовка посуду і допоміжного матеріалу;
4 – підготовка лікарських і допоміжних речовин і розчинника.
5) б.
6) 1 – вмісту видимих механічних включень;
2 – нестерильності;
3 – порушення фіксованості закупорки;
4 – недостатності об'єму заповнення флакона.
7) 1а, 2в, 3б.
8) 3, 5.
9) кульковою, один раз на зміну, 70 % спиртом етиловим, спирто-ефірною сумішшю (1:1).
10) 3.
11) 4.
12) 4, 5.

МАУП

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

А. Нормативно-правові акти

1. *Конституція України*: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. — К.: Феміна, 1996. — 64 с.
2. *Указ Президента України* “Про Положення про Міністерство охорони здоров'я України” від 24 липня 2000 р. № 918/2000 // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 48–50.
3. *Закон України* “Про внесення змін до Закону “Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів” від 8 липня 1999 р. № 863-XIV // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 576–579.
4. *Закон України* “Про лікарські засоби” від 4 квітня 1996 р. № 123 / 96 ВР (зі змінами, внесеними згідно з Законом № 70/97 від 14. 02.1997) // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 32–35.
5. *Постанова КМ України* “Про затвердження Положення про Комітет з контролю за наркотиками МОЗ України” від 15 січня 1996 р. № 72 // Юридичні аспекти фармації: Зб. нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 582–583.
6. *Постанова КМ України* “Про затвердження Положення про Державний департамент з контролю за якістю, безпекою та виробництвом лікарських засобів і виробів медичного призначення” від 5 червня 2000 р. № 917 // Юридичні аспекти фармації: Зб. нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 46–48.
7. *Постанова КМ України* “Про затвердження Положення про Державну інспекцію з контролю якості лікарських засобів Міністерства охорони здоров'я України” від 16 лютого 1998 р. № 179 // Юридичні аспекти фармації: Зб. нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 110–111.
8. *Постанова КМ України* від 5 вересня 1996 р. № 1071 “Про порядок закупівлі лікарських засобів закладами та установами охоро-

- ни здоров'я, що фінансуються з бюджету” // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 440–442.
9. *Постанова* КМ України від 17 серпня 1998 р. № 1303 “Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань” // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 435–436.
 10. *Наказ* МОЗ України “Про затвердження Постанови 42–01–2002 “Лікарські засоби. Належна практика дистрибуції” від 19 березня 2002 р. № 103 // Юридичні аспекти фармації: Розд. журн. “Провизор”. — 2002. — № 17. — С. 18–21.
 11. *Наказ* МОЗ України “Про питання Державного фармакологічного центру МОЗ України” від 17 травня 2001 р. № 186 // Юридичні аспекти фармації: Розд. журн. “Провизор”. — 2001. — № 13. — С. 9–12.
 12. *Наказ* МОЗ України “Про реорганізацію Державного науково-експертного центру лікарських засобів” від 15 лютого 2000 р. № 23 // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 101–102.
 13. *Наказ* МОЗ України від 14 червня 1993 р. № 139 “Про затвердження Інструкції по санітарно-протиепідемічному режиму аптек” // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 534–544.
 14. *Наказ* МОЗ України від 18 грудня 1997 р. № 356 “Про порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в державних і комунальних закладах охорони здоров'я України” // Юридичні аспекти фармації: Зб. нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 603–618.
 15. *Наказ* МОЗ України від 28 жовтня 2002 р. № 385 “Про затвердження переліку закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я” // Юридичні аспекти фармації: Розд. журн. “Провизор”, 2002. — № 23. — С. 5–8.

16. *Наказ* МОЗ України від 30 жовтня 2001 р. № 436 “Про затвердження Інструкції про порядок контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібно́ї торгівлі” // Юридичні аспекти фармації: Розд. журн. “Провизор”, 2002. — № 4. — С. 8–12.
17. *Наказ* МОЗ України від 31 грудня 1996 р. № 395 “Про затвердження Методичних рекомендацій по визначенню вартості виготовлення і фасування лікарських засобів і виробів медичного призначення” // Провизор, 1999. — № 12. — С. 13–19.
18. *Наказ* МОЗ України від 8 грудня 2000 р. № 324 “Про порядок отримання спеціальних рецептурних бланків форми № II–V Еженедельник “Аптека”, 2001. — № 1. — С. 61.
19. *Наказ* МОЗ України від 30 листопада 2001 р. № 479 “Про внесення змін до Переліку лікарських засобів вітчизняного та іноземного виробництва, які можуть закуповувати заклади й установи охорони здоров’я, що повністю або частково фінансуються з державного та місцевого бюджетів” // Юридичні аспекти фармації: Розд. журн. “Провизор”, 2002. — № 2. — С. 2–22.
20. *Наказ* МОЗ України від 30.06.1994 р. № 117 “Про порядок виписування рецептів та відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек” // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 363–365.
21. *Перелік* лікарських засобів, що підлягають предметно-кількісному обліку в аптечних та лікувально-профілактичних закладах, затверджений Наказом МОЗ України від 30 червня 1994 р. № 117 // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 367.
22. *Наказ* Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 2 від 4 січня 2001 р. “Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Заклади охорони здоров’я. ДБН В.2.2–10–2001” // Юридичні аспекти фармації: Розд. журн. “Провизор”, 2002. — № 11. — С. 13–17.
23. *Наказ* Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва і МОЗ України від 12 січня 2001 р. № 3/9 (зі змінами, затвердженими спільним наказом від 30 серпня 2001 р. № 106/345) “Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва

лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами” // Еженедельник “Аптека”. — 2001. — № 5 (276). — С. 55–58.

24. *Інформаційний лист* Комітету з контролю за наркотикам МОЗ України від 27 червня 2000 р. № 27/466 // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 р. — Харків: Мегаполіс, 2001. — С. 619.
25. *Перелік лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються за рецептами з аптек, аптечних пунктів та аптечних кіосків, затверджений Наказом МОЗ України від 21 травня 2002 р. № 181 // Спецвипуск журн. “Юридичні аспекти фармації”*. — Харків: Мегаполіс, 2002. — С. 3–65.

Б. Підручники та навчально-методичні посібники

1. *Громовик Б. П., Терещук С. І.* Практикум з організації та економіки фармації. — Вінниця: Нова кн., 2004. — 447 с.
2. *Громовик Б., Гасюк Г., Мороз Л., Чухрай Н.* Фармацевтичний маркетинг: Навч. посібник. — Львів: Наутілус, 2000. — С. 76.
3. *Жарков А. В., Годовальников Г. В.* Управление аптечным учреждением. — Минск: Беларусь, 1989. — 59 с.
4. *Матвеева В.* Аптечные учреждения: особенности организации и учета. — Харьков: Фактор, 2001. — 248 с.
5. *Мнушко З. М., Діхтярьова Н. М.* Менеджмент та маркетинг в фармації. — Ч. 12. — Харків: Основа, 1999.

Додаткова:

6. *Громовик Б. П.* Логістичні рішення у збутовій діяльності фармацевтичних фірм // Фармацевтичний журнал — 2001. — № 5. — С. 12–23.
7. *Громовик Б. П.* Мониторинг рекламы лекарственных средств на телевидении // Провизор. — 1998. — № 2. — С. 35.
8. *Громовик Б. П.* Реклама лікарських засобів на каналах телебачення // Маркетинг і реклама. — 1999. — № 5. — С. 39–44.
9. *Громовик Б. П., Кулешко Н. М., Заваринский Я. Л.* Отношение потребителя к телерекламе лекарственных средств, отпускаемых из аптек без рецепта врача // Провизор. — 1998. — № 21. — С. 16–17.
10. *Громовик Б. П., Кухар А. А.* Современное состояние системы продвижения лекарственных средств в Украине // Провизор. — 2002. — № 15. — С. 3–12.

11. *Громовик Б. П., Мірошнікова І. О., Ярхо Н. Б.* Маркетингове вивчення питань самолікування та безрецептурного відпуску ліків // *Фармацевтичний журнал.* — 2001. — № 6. — С. 17–26.
12. *Громовик Б. П., Щудло Н. Б., Кулешко Н. М.* Маркетинг-анализ лекарственных средств безрецептурного отпуска // *Провизор.* — 1999. — № 2. — С. 28–29.
13. *Зупанець Й. А., Бездетко Н. В.* Фармацевтическая опека больных с простудными заболеваниями // *Провизор.* — 2002. — № 8. — С. 13–17.
14. *Изучение телерекламы косметических средств / Б. П. Громовик, И. А. Мирошникова, В. С. Марчукова, Н. Б. Костюк* // *Провизор.* 2000. — № 4. — С. 20–23.
15. *Ломоносова Т.* Історія аптекарської справи в Україні // *Аптека. Щотижневик.* — 2002. — № 3. — С. 11–15.
16. *Мнушко З. Н., Грекова Й. А., Жадько С. В.* Изучение предпочтений ОТС-препаратов для лечения простудных заболеваний // *Провизор.* 1999. — № 22. — С. 23–26.
17. *Мнушко З. Н., Грекова Й. А.* Практические аспекты потребительского выбора лекарственных средств // *Провизор.* — 2000. — № 11. — С. 28–30.
18. *Немченко А. С., Гала Л. О.* Дослідження проблем медикamentозного самолікування населення України // *Фармацевтичний журнал.* — 1999. — № 3. — С. 3–6.
19. *Немченко А. С., Гала Л. О.* Розробка критеріїв лікарських препаратів до переліку безрецептурних засобів на прикладі ненаркотичних аналгетиків та нестероїдних протизапальних засобів // *Вісник фармації.* — 1998. — № 2. — С. 84–86.
20. *Немченко А. С., Гала Л. О.* Стан безрецептурного відпуску лікарських засобів населенню в Україні та за кордоном // *Вісник фармації.* — 1999. — № 1. — С. 104–106.
21. *Немченко А., Гала Л.* Розробка концепції безрецептурного відпуску лікарських засобів та самолікування в Україні // *Ліки України.* 2001. — № 7–8. — С. 18–20. — № 9. — С. 18–21.
22. *Про діяльність науково-експертного фармакопейного центру* // *Фармацевтичний журнал.* — 2002. — № 4. — С. 8–11.
23. *Український фармацевтичний рейтинг* // *Еженедельник “Аптека”,* 2002. — № 8. — С. 3–6; № 9. — С. 4–5.

24. *Фармацевтическая* опека — важнейший аспект клинической фармации / И. А. Зупанец, В. П. Черных, С. Б. Попов, Н. В. Бездетко, А. В. Зайченко // Провизор. — 2000. — № 11. — С. 6–7.
25. *Фармацевтична* опіка — перші кроки / І. А. Зупанець, Н. В. Бездітко, Л. Є. Зарума, О. М. Заліська // Аптека Галицька. — 2002. — № 3. — С. 19.
26. *Шуванова Е.* Можно ли отпустить препарат без рецепта? // Провизор. — 2000. — № 22. — С. 10–11.
27. *Шуванова Е., Печеньий О.* Зачем выписывать рецепты? // Провизор. — 2000. — № 9. — С. 6–7.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисциплін “Організація роботи аптек”	4
Методичні вказівки для самостійної роботи студентів	5
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	25
Список літератури	30

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>С. М. Толкачова</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Н. І. Нечипоренко</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3608
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП